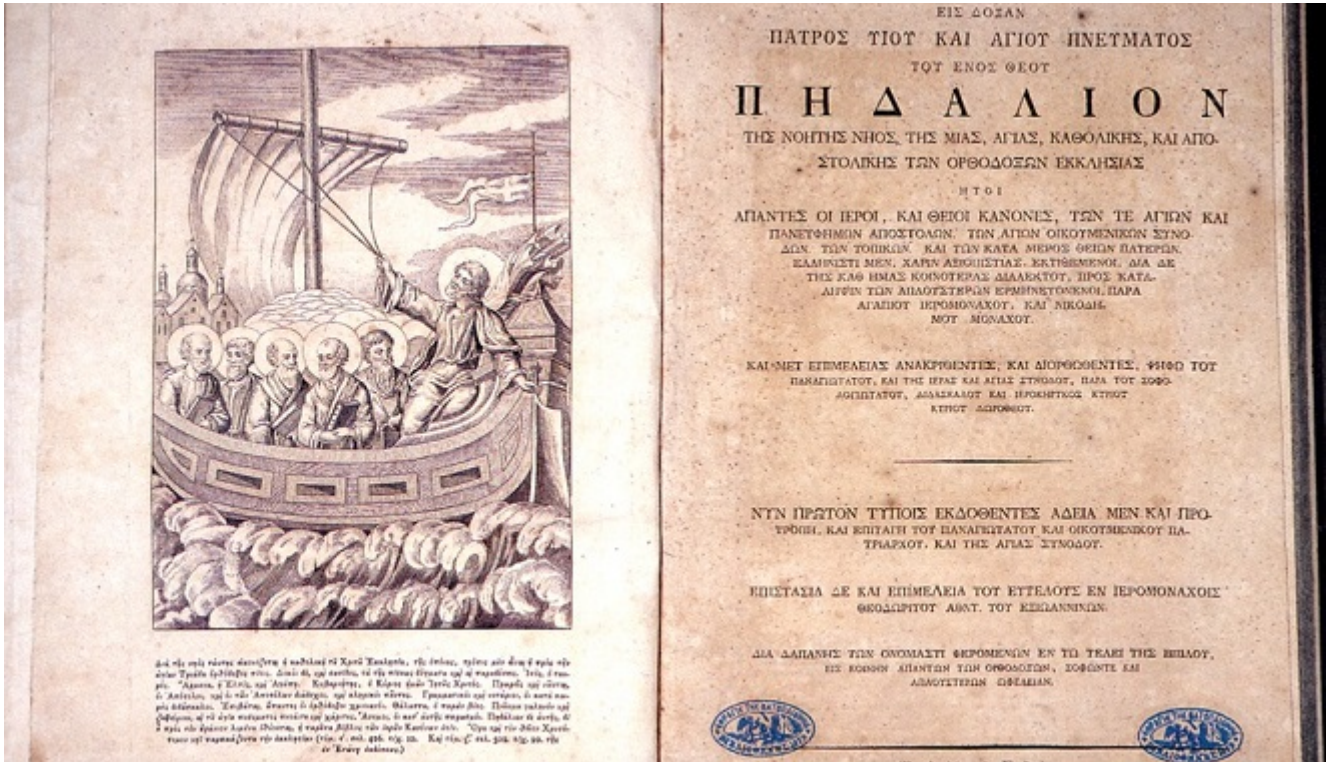

Η δυνατότητα μεταβολής ή μη των ιερών κανόνων

[Ορθοδοξία / Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο](#)

[Βασίλειος Γκρίλλας, Θεολόγος, ΜΑ Θεολογίας](#)

Η Εκκλησία στο περιβάλλον του κόσμου και της κοινωνίας που βιώνει, είναι λογικό να παρουσιάζει οργάνωση ως προς τον τρόπο της διοίκησής της, έτσι ώστε να μην αποκλίνει από την πνευματική της πορεία. Η διοίκηση αυτή είναι φυσικό να απορρέει από την θεσμοθέτηση Διατάξεων και Κανόνων, που στο περιβάλλον μιας στενής τεχνικής έννοιας αποτελούν την πηγή Δικαίου της Εκκλησίας. Εντός αυτού του Δικαίου, οι Κανόνες από την αρχή της Εκκλησίας και εντεύθεν, έχουν πρωτεύουσα σημασία και τούτο αποτελεί τοποθέτηση στην οποία συγκλίνουν όλοι οι ερευνητές, είτε αποδέχονται την δυνατότητα μεταβολής των Κανόνων είτε όχι. Ωστόσο, ως προς την θέση αποδοχής των αρχαίων Κανόνων της Εκκλησίας έναντι κάθε άλλης πηγής του Εκκλησιαστικού Δικαίου και της σχέσης που απορρέει από την σύγχρονη νομοθεσία της Εκκλησίας, παρουσιάζονται απόψεις οι οποίες δίστανται.

Πρωτίστως, οι ερευνητές οι οποίοι τάσσονται κατά της δυνατότητα μεταβολής των Ιερών Κανόνων, πρεσβεύουν ότι η θέση των Κανόνων στην Εκκλησία οφείλει να τηρείται κατά γράμμα, υπό την λογική ότι αυτοί αποτελούν απρόβλητους, ακλόνητους και αναλλοίωτους θετικούς νόμους, που διατηρούν παντού και πάντα την μοναδικότητα της αυθεντίας. Η θέση αυτή όμως, ειδωλοποιεί τους Κανόνες και οδηγεί σε μια μορφής απολυτότητας βίου, που καταλήγει στην άφρονη λατρεία μιας κατά γράμμα τήρησης των Εκκλησιαστικών Θεσμοθετημάτων.

Δευτερευόντως, οι ερευνητές οι οποίοι τάσσονται υπέρ της δυνατότητας της μεταβολής των Ιερών Κανόνων, θεωρούν, σαφώς, ότι αυτοί αποτελούν την βασική και πρωταρχική πηγή του Εκκλησιαστικού Δικαίου προβάλλοντας όμως το πνεύμα και την έννοια του Κανόνος, χωρίς την αξιωματική αντίληψη του γράμματος του Κανόνος. Το επιχείρημα στο οποίο βασίζονται είναι ότι, οι Κανόνες αποτελούν νομοθετήματα της Εκκλησίας τα οποία υπαγορεύονται από τις μεταβαλλόμενες εκκλησιαστικές περιστάσεις. Έτσι οδηγούνται στην τοποθέτηση ότι, η Εκκλησία στην σωτηριολογική της πορεία και προς την πραγματοποίηση του σκοπού της Σωτηρίας, πρέπει σταθερά και απaráκλητα να κατευθύνεται από μια εκκλησιαστική νομοθεσία, η οποία πρέπει να λαμβάνει υπ' όψιν τις ανάγκες της εκάστοτε εποχής, σαφώς χωρίς την απάλειψη των βασικών αρχών, που οδηγούν

στον σωτηριολογικό στόχο την Εκκλησία και το σώμα των πιστών.

Στην πραγματικότητα οι τασσόμενοι υπέρ της δυνατότητας μεταβολής των Κανόνων, προβαίνουν στην διάκριση της μορφής και της ουσίας του Κανόνα. Η διάκριση αυτή στρέφει το ενδιαφέρον της στον εντοπισμό του ζωοποιού πνεύματος του Κανόνα από το αποκτείνον γράμμα. Το αναλλοίωτο των Ιερών Κανόνων βρίσκεται στην ουσία και το πνεύμα τους, το οποίο στην πραγματικότητα αποδίδει την ουσία και το πνεύμα της Εκκλησίας. Κατά αντίθεση, η εξωτερική μορφή και το γράμμα του Κανόνα, δύνανται - και σε πολλές περιπτώσεις επιβάλλεται - να μεταβάλλονται ανάλογα των εξωτερικών συνθηκών, που δημιουργούνται και αναπτύσσονται στον κοινωνικό βίο των πιστών και άρα της Εκκλησίας. Η εμμονή σε ένα περιβάλλον Διατάξεων και Κανόνων που δεν επιδέχονται ουδεμίας μεταβολής, λανθάνει τον κίνδυνο να αποδείξει την Εκκλησία παρωχημένη, μετατρέποντάς την σε ένα μουσείο φύλαξης μεγάλης ιστορικής αξίας δεδομένων, τα οποία όμως απέχουν από την σύγχρονη πραγματικότητα και άρα δεν έχουν καμία πρακτική εφαρμογή στο βίο των πιστών. Μη πρακτική τήρηση Κανόνων ωστόσο, οδηγεί σε αποπροσανατολισμό από το σωτηριολογικό στόχο.

Ο Μέγας Βασίλειος στον Κανόνα 87 αναφέρει το καταγγελτικό του μήνυμα και μάλιστα με καυστικό τρόπο, σε αυτούς που προβαίνουν σε θεσμοθέτηση θεμάτων που αφορούν την Εκκλησία, χωρίς να διακρίνουν τις ανάγκες της εκάστοτε σύγχρονης πραγματικότητας. Ο έλεγχος αυτός που ασκεί ο Μέγας Βασίλειος στην εμμονή θεσμοθετήσεως και διατηρήσεως Κανόνων άσχετων από το πνεύμα των καιρών της κάθε εποχής, μαρτυρεί ουσιαστικά την δυνατότητα παραμονής στο πνεύμα του Κανόνα και όχι στο γράμμα και ως εκ τούτου υποστηρίζει άμεσα την δυνατότητα της Εκκλησίας, να μεταβάλλει από καιρού εις καιρόν όποια θεσμοθετήματα θεωρεί ότι είναι αναγκαίο να διαφοροποιηθούν. Βασικό στοιχείο στη λογική αυτή αποτελεί ο παράγοντας χρόνος και σαφώς ο παράγοντας τόπος. Εξ' άλλου, το περιβάλλον του τόπου και του χρόνου ενός θεσμοθετήματος ποτέ δεν υπήρξε στοιχείο παραθεώρησης για όσους θεσμοθετούν σε οποιοδήποτε περιβάλλον Δικαίου.

Προς την λογική αυτή της δυνατότητας μεταβολής των Κανόνων τοποθετείται και ο Τερτυλλιανός ο οποίος λαμβάνει τη θέση ότι όποιο θεσμοθέτημα αφορά το περιβάλλον του δόγματος και της πίστης δεν συγχωρεί ουδεμίας μεταβολής, αλλά το όποιο περιβάλλον θεσμοθετημάτων της Εκκλησίας αφορά στο δίκαιο και στην πειθαρχία δύναται να μεταβληθεί κατά τις εκάστοτε ανάγκες [1].

Στην ίδια λογική ο ιερός Αυγουστίνος αναφέρει ότι σαφώς οι εποχές μεταβάλλονται διαρκώς και στην μεταβολή των εποχών παράγεται μεταβολή των

αναγκών της Εκκλησίας. Επιπρόσθετα θεωρεί ότι τα συμπεράσματα της παραδεδομένης πείρας του παρελθόντος, πολλές φορές δεν περιλαμβάνονται στην τρέχουσα νομοθεσία της Εκκλησίας και καθίσταται ζωτική ανάγκη η ένταξή τους εντός αυτής. Στη λογική αυτή του Αυγουστίνου παράγεται αναγκαιότητα στη μεταβολή των Κανονικών Διατάξεων της Εκκλησίας, έτσι ώστε η νομοθεσία της Εκκλησίας να αποδεικνύεται ευπροσάρμοστη και εύπλαστη στα δεδομένα των καιρών. Εξάγεται λοιπόν αβίαστα το συμπέρασμα για τον Αυγουστίνο ότι κάθε επιγενέστερη Σύνοδος, δύναται να μεταρρυθμίζει τα εκκλησιαστικά νομοθετήματα σε περιβάλλον ταπείνωσης φιλειρηνισμού γνησιότητας και αγάπης, με απάλειψη κάθε στοιχείου αυθάδειας και υπερηφάνειας. Στην σκέψη του Αυγουστίνου η μεταρρύθμιση και η αλλαγή των Κανόνων, αποτελεί απαίτηση του λόγου και σε καμία περίπτωση δεν αποδεικνύει αστάθεια της νομοθετούσας Εκκλησίας.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

[1] De virg. vel. 1, εν: TERTULLIANI Qu. S. F. quae supersunt omnia, εκδ. FR. OEHLER, Lipsiae 1853, σελ. 884: «*Hac lege fidei manente cetera iam disciplinae et conversationis admittunt novitatem correctionis*».

<http://bit.ly/2UOFGWq>